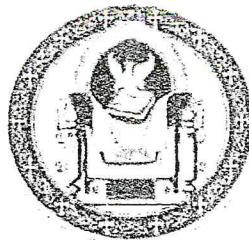

Αγία και Μεγάλη Σύνοδος τής Ορθοδόξου Έκκλησίας
Ορθόδοξης Ακαδημίας Κρήτης, 18 - 27 Ιουνίου 2016.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
τής Αγίας και Μεγάλης Συνόδου τής Ορθοδόξου Έκκλησίας
(Κρήτη, 2016)

Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος

Ύμνον εὐχαριστίας ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνούμενῷ Θεῷ, τῷ ἀξιώσαντι ἡμᾶς συνελθεῖν κατά τὰς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς ἐπί τὸ αὐτό ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ, τῇ ἀγιασθείσῃ ὑπό τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Τίτου, τοῦ «γνησίου τέκνου κατά κοινήν πίστιν» (Τίτ. α', 4), καὶ Ἅγιου Πνεύματος ἐπινεύσει, περαιῶσαι τὰς ἐργασίας τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ορθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, συγκληθείσης ὑπό τῆς Α. Θ Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, συμφρονούντων τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν Ἅγιων Αρτών Ορθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς δόξαν τοῦ εὐλογημένου ὀνόματος Αὐτοῦ καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου παντός, συνομολογούντες μετά τοῦ θείου Παύλου «οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἀνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμιον μυστιζίων Θεοῦ» (Α' Κορ. δ', 1).

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Εκκλησίας ἀποτελεῖ αὐθεντικῆν μαρτυρίαν τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεάνθρωπον Χριστόν, τὸν Μονογενὴν Υἱόν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν φανερώσαντα, διὰ τῆς ἐνανθρωπίσεως, τοῦ ὅλου ἐπιγείου ἔργου, τῆς σταυρικῆς θυσίας καὶ τῆς ἀναστάσεώς Αὐτοῦ, τὸν Τριαδικόν Θεόν ὡς ἀπειρον Αγάπην. Όθεν, ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδιᾳ ἀπευθύνομεν τὸν λόγον τῆς «ἐν ἡμῖν ἐλπίδος» (Α' Πέτρ. γ', 15) οὐ μόνον πρός τὰ τέκνα τῆς Ἅγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀλλά καὶ πρός πάντα ἀνθρώπουν, «τὸν μακράν καὶ τὸν ἐγγύς» (Ἐφεσ. β', 17). Ἡ «ἐλπὶς ἡμῶν» (Α' Τιμ. α', 1), ὁ Σωτήρ τοῦ κόσμου, ἀπεκαλύφθη ὡς «Θεός μεθ' ἡμῶν» (Ματθ. α', 23) καὶ ὡς Θεός «ὑπὲρ ἡμῶν» (Ρωμ. η', 32), «ὅς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α' Τιμ. β', 4). Τὸν ἔλεον κηρύζοντες καὶ τὴν εὐεργεσίαν οὐ κρύπτοντες, ἐν ἐπιγνώσει τῶν λόγων τοῦ Κυρίου «ὅ οὐρανός καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δέ λόγοι μου οὐ μή παρέλθωσιν» (Ματθ. κδ', 35), ἐν «χαρᾷ πεπληρωμένῃ» (Α' Ιωάν. α', 4) εὐαγγελιζόμεθα τὸν λόγον τῆς πιστεως, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης, προσβλέποντες πρός τὴν

Α.Κ.Β. Η.Α.Δ. + Επίφ. Καθηγ. Σεμ. Ρόδανης Τ. Η.
+ Πατριαρχικό
T. Η.

«ἀνέσπερον καὶ ἀδιάδοχον καὶ ἀτελεύτητον ἡμέραν» (Μ. Βασιλείου, *Εἰς τὴν Εξαήμερον Β'*, PG 29, 52). Τό γεγονός ὅτι «τὸ πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. γ', 20), δὲν ἀναιρεῖ, ἀλλ' ἐνδυναμώνει τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐν τούτῳ στοιχοῦμεν τῇ παραδόσει τῶν Ἀποστόλων καὶ Πατέρων ἡμῶν, οἵτινες εὐηγγελίζοντο τὸν Χριστόν καὶ τὴν δι' αὐτοῦ σωστικήν ἐμπειρίαν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, θεολογοῦντες «ἄλιευτικῶς», ἥγουν ἀποστολικῶς πρός τοὺς ἀνθρώπους ἐκάστης ἐποχῆς διὰ νά μεταδώσουν εἰς αὐτούς τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἐλευθερίας «ἡ Χριστός ἡμᾶς ἤλευθέρωσεν» (Γαλ. ε', 1). Η Ἐκκλησία δὲν ζῇ διὰ τὸν ἔαυτὸν τῆς. Προσφέρεται δι' ὄλοκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ τὴν ἀνύψωσιν καὶ τὴν ἀνάκαινσιν τοῦ κόσμου εἰς καινούς οὐρανούς καὶ καινήν γῆν (πρβλ. Ἀποκ. κα', 21). Όθεν διδεῖ τὴν εὐαγγελισμήν μαρτυρίαν καὶ διανέμει ἐν τῇ οἰκουμένῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τὴν ἀγάπην Του, τὴν εἰρήνην, τὴν δικαιοσύνην, τὴν καταλλαγήν, τὴν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴν προσδοκίαν τῆς αἰώνιότητος,

I. Η Ἐκκλησία: Σῶμα Χριστοῦ, εἰκὼν τῆς Αγίας Τριάδος

1. Η μία, ἀγία, καθολική καὶ ἀποστολική Ἐκκλησία είναι θεανθρωπίνη κοινωνία κατ' εἰκόνα τῆς Αγίας Τριάδος, πρόγευσις καὶ βίωσις τῶν Ἐσχάτων ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ καὶ ἀποκάλυψις τῆς δόξης τῶν μελλόντων, καὶ ὡς διαρκῆς Πεντηκοστή, μία ἀσύγαστος προφητική φωνή ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ παρουσία καὶ μαρτυρία «τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐληλυθεῖας ἐν δυνάμει» (Μάρκ. θ', 1). Η Ἐκκλησία, ὡς σῶμα Χριστοῦ, «ἐπισυνάγει» (Ματθ. κγ', 37) ἐπ' Αὐτόν, μεταμορφώνει καὶ ἐμποτίζει τὸν κόσμον μέ «τὸ ὄντως, τὸ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον» (Ιωάν. δ', 14).

2. Η ἀποστολική καὶ πατερική παράδοσις, στοιχαῖσα τοῖς συστατικοῖς λόγοις τοῦ Κυρίου καὶ ἴδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας κατά τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον μετά τῶν μαθητῶν αὐτοῦ διὰ τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, προέβαλε τὸν χαρακτηρισμόν τῆς Ἐκκλησίας ὡς «σῶματος Χριστοῦ» (Ματθ. κστ', 26· Μάρκ. ιδ', 22· Λουκ. κβ', 19· Α' Κορ. ι', 16-17· ια', 23-29) καὶ τὸν συνέδεσε πάντοτε πρός τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐκ Πνεύματος Αγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου. Υπό τὸ πνεῦμα αὐτό, ἐτονίσθη πάντοτε ἡ ἀρρητος σχέσις τόσον τοῦ ὄλου μυστηρίου τῆς ἐν Χριστῷ θείας Οἰκουμονίας πρός τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ὃσον καὶ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας πρός τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἡ ὁποία βεβαιοῦται συνεχῶς εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Αγίου Πνεύματος.

F.K.B. Ι. Α. Τ. Φ. Ζ. Θ. Τ. Α. Ε. Κ. Ρ. Α. Κ. Ρ. -
tō ΚΕΚ 4.6.2012

John
+ Barbara

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, πιστή εἰς τὴν ὁμοφωνὸν ταύτην ἀποστολικὴν παράδοσιν καὶ μιστηριακὴν ἐμπειρίαν, ἀποτελεῖ τὴν αὐθεντικὴν συνέχειαν τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Εκκλησίας, ὡς αὕτη ὅμολογείται εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως καὶ βεβαιοῦται διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως, αἰσθάνεται μεῖζονα τὴν εὐθύνην αὐτῆς ὅχι μόνον διὰ τὴν αὐθεντικὴν βίωσιν τῆς ἐμπειρίας αὐτῆς ὑπό τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀξιώπιστον μαρτυρίᾳ τῆς ἀληθείας πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

3. Η Ορθόδοξη Έκκλησία ἐν τῇ ἐνότητι καὶ καθολικότητι αὐτῆς, εἶναι ἡ Εκκλησία τῶν Συνόδων, ἀπό τὴν ἀποστολικὴν ἐν Ιεροσολύμοις σύνοδον (Πράξ. ιε', 5-29) ἕως τῆς σήμερον. Η Εκκλησία αὐτή καθ' αὐτήν εἶναι Σύνοδος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ συνεστημένη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθοδηγουμένη, συμφώνως πρὸς τὸ ἀποστολικόν «ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἵμιν» (Πράξ. ιε', 28). Διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ τῶν Τοπικῶν συνόδων, ἡ Εκκλησία εὐηγγελίσατο καὶ εὐαγγελίζεται τὸ μυστήριον τῆς Αγίας Τριάδος, τὸ ὅποιον ἐφανερώθη διὰ τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Τό συνοδικόν ἔργον συνεχίζεται ἐν τῇ ἴστορίᾳ ἀδιακόπως διὰ τῶν μεταγενεστέρων, καθολικού κύρους, συνόδων – ὡς λ.χ. τῆς ἐπί Μεγάλου Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινούπολεως, Μεγάλης συνόδου (879-880) καὶ τῶν ἐπί ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ συγκληθεισῶν Μεγάλων συνόδων (1341, 1351, 1368), διὰ τῶν ὅποιων ἐβεβαιωθῇ ἡ αὐτή ἀλήθεια τῆς πίστεως, ἔξαιρέτως δὲ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ περὶ τῆς μεθέξεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς ἀκτίστους θείας ἐνεργείας. Προσέτι δε καὶ διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινούπολει Ἅγιων καὶ Μεγάλων συνόδων τῶν ἑταῖν 1484 διὰ τὴν ἀποκαίρυξιν τῆς ἐνωτικῆς συνόδου τῆς Φλωρεντίας (1438-1439), τῶν ἑταῖν 1638, 1642, 1672 καὶ 1691 διὰ τὴν ἀποκαίρυξιν προτεσταντικῶν δοξασιῶν, ὡς καὶ τοῦ ἔτους 1872 διὰ τὴν καταδίκην τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ ὡς ἐκκλησιολογικῆς αἰρέσεως.

4. Δέν νοεῖται ἀγιότης τοῦ ἀνθρώπου ἐκτός τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, «ὅ ἐστιν ἡ Έκκλησία» (Ἐφεσ. α', 23). Η ἀγιότης πηγάζει ἀπό τὸν μόνον Ἁγιον. Εἶναι μετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ «κοινωνίᾳ τῶν ἀγίων», ὡς διακηρύσσεται εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ἰερέως κατά τὴν θείαν Λειτουργίαν: «Τὰ Ἅγια τοῖς ἄγιοις» καὶ εἰς τὴν ἀπάντησιν τῶν πιστῶν «Εἰς Ἅγιος, εἰς Κύριος, Ιησούς Χριστός, εἰς δόξαν Θεού Πατρός. Αμήν». Υπὸ τὸ πνεῦμα αὐτό, ὁ ἄγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας τονίζει ὅτι ὁ Χριστός, «ἄγιος πάλιν ὑπάρχων κατὰ φύσιν, ὡς Θεός, (...) ἀγιάζεται δι' ἡμᾶς ἐν ἀγίᾳ Πνεύματι (...). Εδοκα δέ τοῦτο (ὁ Χριστός) δι' ἡμᾶς, οὐ δι' ἑαυτόν, ἵνα ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ δῆ, πρώτῳ δεξαμένου τοῦ πράγματος (= ἀγιασμοῦ) τὴν ἀρχήν, εἰς ἀπαντήσιαν τὸ γένος ἡ τού ἀγιάζεσθαι λοιπὸν διαβαίνοι χάρις» (Ὑπομνηματά εἰς τὸ κατὰ Ιωάννην Εὐαγγέλιον, IA', PG 74, f48).

Handwritten signatures and initials in Greek and English, including "ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΑΖΑΡΟΣ ΛΑΖΑΡΟΥ", "Ιωάννης Λαζαρίδης", "Ε. Λαζαρίδης", and "Ε. Λαζαρίδης". There is also a small signature "Ε. Λαζαρίδης" at the bottom right.

Συνεπῶς, κατά τὸν ἄγιον Κύριλλον, ὁ Χριστός εἶναι τὸ «κοινόν πρόσωπον» ἡμῶν, διὰ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως εἰς τὴν ιδικήν του ἀνθρωπότητα ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, «πάντες γάρ ἡμεν ἐν Χριστῷ, καὶ τὸ κοινόν τῆς ἀνθρωπότητος εἰς αὐτὸν ἀναβιοῖ πρόσωπον» (Ὑόμινημα εἰς τὸ κατά Ιωάννην Εὐαγγέλιον, ΙΑ', PG 73, 157-161), διό καὶ εἶναι ἡ μόνη πηγή τοῦ ἐν Αγίῳ Πνεύματι ἀγιασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Υπό τὸ πνεῦμα αὐτό, ἡ ἀγιότης εἶναι μετοχή τοῦ ἀνθρώπου τόσον εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ εἰς τὰ ἵερά αὐτῆς μυστήρια, μέ επίκεντρον τὴν θείαν Εὐχαριστίαν, ἣτις ἐστί «θυσία ζῶσα, ἀγία, εὐάρεστος τῷ Θεῷ» (Ρωμ. ψ', 1). «Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἡ στενοχωρία ἡ διωγμός ἡ λψός ἡ γυμνότης ἡ κίνδυνος ἡ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται ὅτι ἔνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Άλλ' ἐν τούτοις πάσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς» (Ρωμ. η', 35-37). Οἱ ἄγιοι ἐνσαρκώντες τὴν ἐσχατολογικήν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀέναον δοξολογίαν ἐνώπιον τοῦ ἐπιγείου καὶ τοῦ ἐπουρανίου θρόνου «τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης» (Ψαλμ. ιγ', 7), εἰκονίζοντες τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

5. Ἡ Ὁρθόδοξος Καθολική Ἐκκλησία ἀποτελεῖται ἐκ δεκατεσσάρων κατά τόπους Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πανορθοδόξων ἀνεγνωρισμένων. Ἡ ἀρχή τῆς αὐτοκεφαλίας δέν εἶναι δυνατόν νά λειτουργή εἰς βάρος τῆς ἀρχῆς τῆς καθολικότητος καὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Θεωρούμεν λοιπόν ὅτι ἡ δημιουργία τῶν Επισκοπικῶν Συνελεύσεων ἐν τῇ Ορθοδόξῳ Διασπορᾷ, ἀπαρτιζομένων ἐκ πάντων τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐκ τῶν ὄρισθεισῶν περιοχῶν ὡς κανονικῶν ἀναγνωρίζομένων ἐπισκόπων, οἵτινες ἐξακολουθοῦν νά ύπαγωνται εἰς τάς κανονικάς δικαιοδοσίας, εἰς ἃς ὑπάγονται σήμερον, ἀποτελεῖ ἐν θετικόν βῆμα πρός τὴν κατεύθυνσιν τῆς κανονικῆς ὁργανώσεως αὐτῶν, ἡ δέ συνεπής λειτουργία αὐτῶν ἐγγυάται τόν σεβασμὸν τῆς ἐκκλησιολογικῆς ἀρχῆς τῆς συνοδικότητος.

II. Η ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ

6. Τό ἀποστολικόν ἔργον καὶ ἡ ἔξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου, γνωστή ὡς ἱεραποστολή, ἀνήκουν εἰς τὸν πυρῆνα τῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διαφύλαξις καὶ τήρησις τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Ματθ. κη', 19). Είναι ἡ πνοή ζωῆς, τὴν ὅποιαν ἐμφυσᾷ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐκκλησιοποιεῖ τόν κόσμον διὰ τῶν ἑκασταχοῦ νεοπαγῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Υπό τὸ πνεῦμα αὐτό, οἱ ὄρθοδοξοὶ πιστοί εἶναι καὶ ὀφείλουν νά εἶναι ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Η ἀποστολή αὐτῆς πρέπει νά ἐκπληροῦται δχι ἐπιθετικῶς, ἀλλ' ἐλευθέρως, ἀν ἀγάπη καὶ ἐν σέβασμῷ πρός τὴν πολιτισμήν ταυτότητα ἀτόμων

fr. K. P. ✓ A. D. Dr. Fr. Ch. Fr. S. Mr. J. J. Daniel. I. fr. G. C. B. ✓
to K. K. + K. S. A. A. d. A. d. Y. fr. G. C. B.

και λαών. Εις τήν προσπάθειαν αὐτήν ὁφείλουν νά συμμετέχουν πάσαι αἱ Ορθόδοξοι Ἐκκλησίαι μέ τὸν δέοντα σεβασμόν εἰς τήν κανονικήν τάξιν.

Ἡ μετοχή εἰς τήν Θείαν Εὐχαριστίαν είναι πιγή ἀποστολικού ζήλου πρός εὐαγγελισμὸν του κόσμου. Μετέχοντες τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ προσευχόμενοι ἐν τῇ ιερᾷ Συνάξῃ ὑπέρ τῆς Οικουμένης, καλούμεθα νά συνεχίσωμεν τήν «Λειτουργίαν μετά τήν Λειτουργίαν» καὶ νά διδῷμεν τήν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως ἡμῶν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, μοιραζόμενοι τάς δωρεάς τοῦ Θεοῦ μεθ' ὄλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπήκοοι πρός τήν σαφῆ ἐντολὴν τοῦ Κυρίου πρό τῆς Αναλήψεως Του: «καὶ ἐσεπθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ιουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. α', 8). Τά λόγια πρό τῆς Θείας κοινωνίας «μελιζεται καὶ διαμεριζεται ὁ Ἀμνός τοῦ Θεοῦ, ὁ μελιζόμενος καὶ μή διαιρούμενος, ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος», ὑποδεικνύουν ὅτι ὁ Χριστός ὡς «ὁ Ἀμνός τοῦ Θεοῦ» (Ιωάν. α', 29) καὶ ὡς «Ἄρτος Ζωῆς» (Ιωάν. στ', 48) προσφέρεται εἰς ἡμᾶς ἡ αἰώνια Ἀγάπη, ἐνώνων ἡμᾶς μέ τὸν Θεόν καὶ πρός ἀλλήλους. Μᾶς διδάσκει νά διανέμωμεν τά δωρά τοῦ Θεοῦ καὶ νά προσφέρωμεν τόν ἑαυτόν μας πρός πάντας μέ χριστοειδῆ τρόπον.

Ἡ ζωή τῶν χριστιανῶν είναι ἀψειδής μαρτυρία τῆς ἐν Χριστῷ ἀνακαινίσεως τῶν πάντων - «εἴ τις ἐν Χριστῷ, καὶνή κτίσις· τά ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἴδού γέγονε καὶνά τά πάντα» (Β' Κορ. ε', 17) καὶ κλησὶς πρός πάντας τοὺς ἀνθρώπους προσωπικῆς μετοχῆς ἐν ἐλευθερίᾳ εἰς τήν αἰώνιον ζωήν, εἰς τήν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστού καὶ εἰς τήν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, διὰ νά βιώσουν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τήν κοινωνίαν τοῦ Αγίου Πνεύματος. «Βουλομένων γάρ οὐ τυραννούμενων τὸ τῆς σωτηρίας μυστήριον» (Μαξίμου τοῦ Όμοιογιτοῦ, Εἰς τήν προσευχήν τοῦ Πάτερ ήμων. PG 90, 880). Ο ἐπανευαγγελισμός τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τάς συγχρόνους ἐκκοινικευμένας κοινωνίας, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ εὐαγγελισμός ὅσων εἰσέτι δέν ἐγνώσιαν τόν Χριστόν, ἀποτελοῦν ἀδιάλειπτον χρέος τῆς Ἐκκλησίας.

III. Η Οἰκογένεια - εἰκών τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ πρός τήν Ἐκκλησίαν

7. Η Ορθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τήν ἀκατάλυτον ἀγαπητικήν ἐνωσιν ἀνδρός καὶ γυναικός «μυστήριον μέγα... εἰς Χριστόν καὶ εἰς τήν Ἐκκλησίαν», (Ἐφεσ. ε', 32) καὶ τήν προκύπτουσαν ἐξ αὐτοῦ οἰκογένειαν, ἡ ὥποια ἀποτελεῖ τήν μόνην ἐγγύησιν τῆς γεννήσεως καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, συμφώνως πρός τό σχέδιον τῆς Θείας Οἰκουμενίας, «Ἐκκλησίαν μικράν» (Ιωάννου Χρυσοστόμου, Υπόμνημα εἰς τήν πρός Εφεσίους ἐπιστολήν, Κ'. PG 62, 143), παρέχουσα εἰς αὐτήν τήν κατάληλον ποιμαντικήν στήριξιν.

Φ.Κ.Β. Ι.Σ.Α. Λ.Τ. Πατριαρχείο
Πατριαρχείο Αγίου Πνεύματος

Επίκλησις της Εκκλησίας της Αγίας Μεγάλης Συνάδου
προς την Αγία Μεγάλη Συνάδον

Ἡ σύγχρονος κρίσις τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας εἶναι ἀπότοκος τῆς κρίσεως τῆς ἐλευθερίας ὡς εὐθύνης, τῆς συρρικνώσεως αὐτῆς εἰς εὐδαιμονιστικήν αὐτοπραγμάτωσιν, τῆς ταυτίσεως της μὲν ἀτομικήν αὐταρέσκειαν, αὐτάρκειαν καὶ αὐτονομίαν, καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ μυστηριακοῦ χαρακτῆρος τῆς ἐνώσεως ἀνδρός καὶ γυναικός, ὡς καὶ τῆς λήθης τοῦ θυσιαστικοῦ ἥθους τῆς ἀγάπης. Ἡ σύγχρονος ἐκικοσμικευμένη κοινωνία προσεγγίζει τὸν γάμον μὲν ἀμιγῶς κοινωνιολογικά καὶ πραγματιστικά κριτήρια, θεωροῦσα αὐτὸν ὡς μίαν ἀπλῆν μορφήν σχέσεως, μεταξύ ὅλων τῶν ἄλλων, αἱ ὁποῖαι δικαιοῦνται ἐξ ἴσου θεσμικῆς κατοχυρώσεως.

Ο γάμος εἶναι ἐιακλησιοτραφές ἐργαστήριον ζωῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀνυπέρβλητος δωρεά τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἡ «ὑψηλὴ χεὶρ» τοῦ «σύνδετου» Θεοῦ «ἀδιφάτως πάρεστι, τοὺς συναπτομένους ἀρμόζουσα» μετά τοῦ Χριστοῦ καὶ μετ' ἄλληλων. Οἱ στέφανοι, οἱ ὁποῖοι τοποθετοῦνται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νυμφίου καὶ τῆς νύμφης κατά τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου, παραπέμπουν εἰς τὴν διάστασιν τῆς θυσίας καὶ τῆς πλήρους ἀφιερώσεως εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς ἄλλήλους, ἀναφέρονται δέ ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀποκαλύπτοντες τὴν ἐσχατολογικήν ἀναφοράν τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης.

8. Η Αγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀπενθύνεται μετ' ἴδιαιτέρας ἀγάπης καὶ στοργῆς πρός τὰ παιδία καὶ δλους τοὺς νέους. Μέσα εἰς τὸν κυκεῶνα τῶν ἀλληλοαναγουμένων ὄρισμῶν τῆς ταυτότητος τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἡ ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐικλησία προβάλλει τὰ Κυριακὰ λόγια, «ἐάν μή στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μή εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν» (Ματθ. ιη', 3) καὶ τὸ «ὅς ἀν μή δέξηται τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον οὐ μή εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν» (Λουκ. ιη', 17), ὡς καὶ ὅσα ἀναφέρει ὁ Σωτήρ τίμων δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι «καλύουν» (Λουκ. ιη', 16) τὰ παιδία νά Τὸν πλησιάσουν καὶ δι' ὅσους τὰ «σκανδαλίζουν» (Ματθ. ιη', 6).

Ἡ Εικλησία προσφέρει εἰς τοὺς νέους ὅχι ἀπλῶς «βοήθειαν», ἀλλά τὴν «ἀλήθειαν» τῆς θεανθρωπίνης καινῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Οἱ ὀρθόδοξοι νέοι ὀφείλουν νά συνειδητοποιήσουν ὅτι εἶναι φθεῖς τῆς μακραίνοντος καὶ εὐλογημένης παραδόσεως τῆς Ορθοδόξου Εικλησίας, ταυτοχρόνως δέ καὶ οἱ συνεχισταί αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι θά διαφυλάσσουν θαρραλέως καὶ θά καλλιεργοῦν μέ δυναμισμόν τάς αἰωνίους ἀξίας τῆς Ορθοδοξίας διά νά δίδουν τὴν ζειδωδον χριστιανικήν μαρτυρίαν. Ἐξ αὐτῶν θά ἀναδειχθοῦν οἱ μελλοντικοί διάκονοι τῆς Εικλησίας τοῦ Χριστοῦ. Οἱ νέοι, λοιπόν, εἶναι ὅχι ἀπλῶς τό «μέλλον» τῆς Εικλησίας, ἀλλά καὶ ἡ ἐνεργός ἔκφρασις τῆς φιλοθέου καὶ φιλανθρώπου ζωῆς αὐτῆς ἐν τῷ παρόντι.

F. K. J. A. J. Trauf. Cpt. M.P.

F. K. J. A. J. Trauf. Cpt. M.P.
6

J. Trauf. Cpt. M.P.
+ Γερμανία

IV. Η κατά Χριστόν παιδεία

9. Εἰς τὴν ἐποχήν μας, παρατηροῦνται εἰς τὸν χώρον τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς παιδείας νέαι τάσεις ἀναφορικῶς πρός τὸ περιεχόμενον καὶ τοὺς σκοπούς τῆς παιδείας, ὅπως καὶ ὡς πρός τὸ θέμα θεωρήσεως τῆς παιδικῆς ἡλικίας, τοῦ ρόλου τόσον τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ μαθητοῦ, ὃσον καὶ τοῦ συγχρόνου σχολείου. Εφ' ὃσον ἡ παιδεία ἀναφέρεται ὅχι απλῶς εἰς ὅ, τι είναι, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸ ὅποιον ὅφελει νὰ είναι ὁ ἄνθρωπος καὶ εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς εὐθυνῆς του, είναι αὐτονόητον ὅτι ἡ εἰκόν, τὴν ὥποιαν ἔχομεν διὰ τὸν ἀνθρώπον καὶ διὰ τὸ νόημα τῆς ὑπάρξεώς του, καθορίζει τὴν ἀποψίν μας καὶ διὰ τὴν παιδείαν του. Τὸ κυριαρχὸν σῆμερον ἐκκοσμικευμένον ἀτομοκεντρικὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, τὸ ὅποιον ταλανίζει τὴν νέαν γενεάν, προβληματίζει καὶ τὴν Ορθόδοξην Εκκλησίαν.

Εἰς τὸ κέντρον τῆς ποιμαντικῆς μερίμνις τῆς Εκκλησίας εὑρίσκεται μία παιδεία, ἡ ὥποια ἀποβλέπει ὅχι μόνον εἰς τὴν νοητικήν καλλιέργειαν, ἀλλά καὶ εἰς τὴν οἰκοδομήν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ συνόλου ἀνθρώπου ὡς ψυχοσωματικῆς καὶ πνευματικῆς ὄντότητος, συμφώνως πρός τὴν τρίπτυχον ἀρχήν Θεός, ἄνθρωπος, κόσμος. Εἰς τὸν κατηχητικὸν αὐτῆς λόγον, ἡ Ορθόδοξη Εκκλησία καλεῖ φιλοστόργιας τὸν λαόν τοῦ Θεοῦ, ἵδιᾳ δὲ τοὺς νέους, εἰς ἐνσυνεΐδητον καὶ ἐνεργόν συμμετοχήν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Εκκλησίας, καλλιέργουντα εἰς αὐτούς τὸν «ἀριστὸν πόθον» τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Οὕτω, τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα εὑρίσκει ἐν τῇ θεανθρωπίνῃ κοινωνίᾳ τῆς Εκκλησίας ὑπαρξιακόν στήριγμα καὶ βιάνει ἐν αὐτῇ τὴν ἀναστάσιμον προοπτικήν τῆς κατά χάριν θεώσεως.

V. Η Εκκλησία ἐνώπιον τῶν συγχρόνων προκλήσεων

10. Η Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ εὑρίσκεται σήμερον ἀντιμέτωπος ἀκραίων ἢ καὶ προκλητικῶν ἐκφράσεων τῆς ἰδεολογίας τῆς ἐκκοσμικεύσεως, ἐνδιαθέτων εἰς τὰς πολιτικάς, πολιτισμικάς καὶ κοινωνικάς ἔξελιξεις. Βασικόν στοιχεῖον τῆς ἰδεολογίας τῆς ἐκκοσμικεύσεως ὑπῆρξε πάντοτε καὶ παραμένει μέχρι σήμερον ἡ πλήρης αὐτονόμησις τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τὸν Χριστόν καὶ ἀπό τὴν πνευματικήν ἐπιφρονίην τῆς Εκκλησίας, διὰ τῆς αὐθαρέτου μάλιστα ταυτίσεως τῆς Εκκλησίας πρός τὸν συντηρητισμόν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ ἀνιστορήτου χαρακτηρισμοῦ αὐτῆς ὡς δῆθεν ἐμποδίου εἰς πᾶσαν πρόοδον καὶ ἔξελιξιν. Εἰς τὰς ἐκκοσμικευμένας συγχρόνους κοινωνίας ὁ ἀνθρώπος, ἀποκεκομμένος ἀπό τὸν Θεόν, ταυτίζει τὴν ἐλευθερίαν του καὶ τὸ νόημα τῆς ζωῆς του μὲ ἀπόλυτον αὐτονομίαν καὶ μὲ ἀποδέσμευσιν ἀπό τὸν αἰώνιον προορισμόν του, μὲ ἀποτέλεσμα σειράν παρανοήσεων καὶ σκοπίων παρερμηνειῶν τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως. Οὕτως, ἡ ἀνωθεν χορήγησις τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίᾳς καθὶ ἡ πρόοδος εἰς τὸ «μέτρον ἡλικίας τρὸν πληρωματος τοῦ Χριστοῦ»

*F.K.P. J. A. + 1996, Ταύτη η Καθολική Εκκλησία
Τούλκι Λαζαρίδης Δ. Λαζαρίδης
J. Daniel J. Daniel*

(Ἐφεσ. δ', 13) θεωρεῖται ὅτι ἀντιστρατεύεται τὰς αὐτοσωτηρικάς τάσεις τοῦ ἀνθρώπου. Η θυσιαστική ἀγάπη ἀξιολογεῖται ως ἀσύμβατος μὲ τὸν ἀτομικεντρισμὸν, ἐνῶ ὁ ἀσιητικός χαρακτὴρ τοῦ χριστιανικοῦ ἥθους κρίνεται ως ἀφόρητος πρόκλησις διὰ τὸν εὐδαιμονισμὸν τοῦ ἀτόμου.

Η ταύτισις τῆς Εἰκλησίας μέ συντηρητισμόν, ἀσυμβίβαστον πρός τὴν προόδον τοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι αὐθαίρετος καὶ καταχρηστική, ἐφ' ὅσον ἡ συνείδησις τῆς ταυτότητος τῶν χριστιανικῶν λαῶν φέρει ἀνεξίτηλον τὴν σφραγίδα τῆς διαχρονικῆς συμβολῆς τῆς Εἰκλησίας ὅχι μόνον εἰς τὴν πολιτιστικὴν κληρονομίαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὑγιὰ ἀνάπτυξιν τοῦ θύραθεν πολιτισμοῦ γενικῶτερον, ἀφοῦ ὁ Θεός ἔθεσε τὸν ἀνθρωπὸν οἰκονόμον τῆς θείας δημιουργίας καὶ συνεργόν Αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Η Ορθόδοξος Εκκλησία, ἔγαντι τοῦ συγχρόνου «ἀνθρωπόθεον», προβάλλει τὸν «Θεάνθρωπον» ως ἔσχατον μέτρον τῶν πάντων: «Οὐκ ἀνθρωπὸν ἀποθεώθέντα λέγομεν, ἀλλὰ Θεόν ἐνανθρωπήσαντα» (Ιωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὁρθοδόξου πίστεως, Γ', 2, PG 94, 988). Αναδεικνύει δέ τὴν σωτηριώδη ἀλήθειαν τοῦ Θεανθρώπου καὶ τὸ Σῶμα Τοῦ, τὴν Εἰκλησίαν, ως τόπον καὶ τρόπον τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ ζωῆς, ως «ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ» (πρβλ. Ἐφεσ. δ', 15) καὶ ως μετοχήν, ἢδη ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Ο θεανθρωπινος, «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» (Ιωάν. ιγ', 36) χαρακτήρ τῆς Εἰκλησίας, ὁ ὅποιος τρέφει καὶ κατευθύνει τὴν «ἐν τῷ κόσμῳ» παρουσίαν καὶ μαρτυρίαν αὐτῆς, εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ κάθε μορφήν συσχηματισμοῦ τῆς Εἰκλησίας μὲ τὸν κόσμον (πρβλ. Ρωμ. β', 2).

11. Διά τῆς συγχρόνου ἀναπτύξεως τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς τεχνολογίας, ἡ ζωὴ μας ἀλλάζει ριζικῶς. Καὶ ὅτι ἐπιφέρει ἀλλαγὴν εἰς τὸν τρόπον ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπαιτεῖ ἀπό μέρους του διάκρισιν, ἐφ' ὅσον, ἐκτός τῶν σημαντικῶν εὐεργεσιῶν, ὅπως λ.χ. ἡ διευκόλυνσις τῆς καθημερινότητος, ἡ ἐπιτυχῆς ἀντιμετώπισις σοβαρῶν ἀσθενειῶν καὶ ἡ ἐρευνα τοῦ διαστήματος, εἴμεθα ἐπίσης ἀντιμέτωποι καὶ μὲ τὰς ἀρνητικάς ἐπιπτώσεις τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου. Υπάρχει ὁ κίνδυνος χειραγωγήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας, χρήσεως τοῦ ἀνθρώπου ως ἀπλοῦ μέσου, σταδιακῆς ἀπωλείας πολυτίμων παραδόσεων, ἀπειλῆς ἡ καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Η ἐπιστήμη, ἀπό τὴν ίδιαν τὴν φύσιν τῆς, δέν διαθέτει δυστυχῶς τά ἀναγκαῖα μέσα διὰ τὴν πρόβληψιν καὶ τὴν θεραπεύαν πολλῶν ἐκ τῶν προβλημάτων, τά ὅποια προκαλεῖ ἀμέσως ἡ ἐμμέσως. Η ἐπιστημονική γνῶσις δέν κινητοποιεῖ τὴν ἥθικήν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος, καίτοι γνωρίζει τοὺς κινδύνους, συνεχίζει νά δρᾷ ως ἐάν δέν ἐγνώριζεν. Η ἀπάντησις εἰς τὰ σοβαρά ὑπαρξιακά καὶ ἴθικά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καί εἰς τὸ αἰώνιον νόημα τῆς

τέκ. β. Ιαν. Θεοφίλη Μαγ. Ερ. ΕΦ.

τέκ. Β. ΛΕΩΝ. ΙΑΝ. ΔΗ

Ιωάννης Λαζαρίδης
+ φίλος πατέρων

ζωῆς αύτοῦ καὶ τοῦ κόσμου, δέν εἶναι δυνατόν νά δοθῇ χωρίς μίαν πνευματικήν προσέγγισιν.

12. Διάχυτος εἶναι εἰς τὴν ἐποχήν μας ὁ ἐνθουσιασμός διά τὰς ἐντυπωσιακάς ἔξελιξεις εἰς τὸν χώρον τῆς Βιολογίας, τῆς Γενετικῆς καὶ τῆς Νευροφυσιολογίας τοῦ εγκεφάλου. Πρόκειται δι' ἐπιστημονικάς κατακτήσεις, τῷ εὐρῷς τῶν ἐφαρμογῶν τῶν ὅποιων ἐνδέχεται νά προκαλεσῃ σοβαράτα πάνθρωπολογικά καὶ ηθικά διλήμματα. Η ἀγεξέλεγκτος χρήσις τῆς Βιοτεχνολογίας εἰς τὴν ἀρχήν, τὴν διάρκειαν καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς, θέτει εἰς κίνδυνον τὴν αὐθεντικήν πληροτηταν αὐτῆς. Ο ἀνθρώπος πειραματίζεται ἐντονότερον μὲ τὴν ίδιαν του φύσιν κατά αἰραίον καὶ ἐπικίνδυνον τρόπον. Κινδυνεύει νά μετατραπῇ εἰς μίαν βιολογικήν μηχανήν, εἰς μίαν απροστροφον κοινωνικήν μονάδα ή εἰς μίαν συστευήν ἐλεγχομένης σκέψεως.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία δέν εἶναι δυνατόν νά παραμείνῃ εἰς τὸ περιθώριον τῆς συζητήσεως τόσον σπουδαίων ἀνθρωπολογικῶν, ηθικῶν καὶ ὑπαρξιακῶν ζητημάτων. Στηρίζεται εἰς θεοδίδαικτα κριτήρια, ἀναδεικνύουσα τὴν ἐπικαιρότητα τῆς ὁρθοδόξου ἀνθρωπολογίας ἀπέναντι εἰς τὴν σύγχρονον ἀνατροπήν τῶν ἀξιῶν. Η Εκκλησία ἡμῶν δύναται καὶ ὀφείλει νά ἐκφράσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τὴν προφητικήν αὐτῆς συνείδησιν ἐν Ιησού Χριστῷ, ὁ ὅποιος ἐν τῇ Ἐνανθρωπίσει προσέλαβεν ὅλον τὸν ἀνθρώπον καὶ εἶναι τὸ ἀπόλυτον πρότυπον τῆς ἀνακαίνισεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Προβάλλει τὴν ἴερότητα τῆς ζωῆς καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου ὡς πρωτόπου ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀρχῆς τῆς συλλήψεως. Το δικαίωμα εἰς τὴν γέννησιν εἶναι τὸ πρώτον μεταξύ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Εκκλησία ἡς θεανθρωπίνη κοινωνία, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαστος ἀνθρώπος ἀποτελεῖ μοναδικήν ὄντότητα, προωρισμένην εἰς προσωπικήν κοινωνίαν μετά τοῦ Θεοῦ, ἀντιστέκεται εἰς πάσαν προσπάθειαν ἀντικειμενοποήσεως τοῦ ἀνθρώπου, μετατροπῆς του εἰς μετρήσιμον μέγεθος. Οὐδέν ἐπιστημονικόν ἐπίτευγμα ἐπιτρέπεται νά θίγῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν θείον προορισμόν αὐτοῦ. Ο ἀνθρώπος δέν προσδιορίζεται μόνον ἀπό τὰ γονίδια του.

Ἐπί τῆς βάσεως αὐτῆς θεμελιοῦται ή Βιοηθική ἐξ ἐπόψεως ὁρθοδόξου. Εἰς μίαν ἐποχήν ἀλληλοσυγκρουομένων εἰκόνων περὶ τοῦ ἀνθρώπου, ή ὁρθόδοξης Βιοηθική προβάλλει, ἀπέναντι εἰς θυραθεν αὐτονόμους καὶ συρρικνωτικάς ἀνθρωπολογικάς θεωρήσεις, τὴν κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὅμοιωσιν Θεοῦ δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν αἰώνιον προορισμόν αὐτοῦ. Συμβάλλει οὕτως εἰς τὸν ἐμπλουτισμόν τῆς φιλοσοφικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως τῶν βιοηθικῶν θεμάτων διά τῆς βιβλικῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἐμπειρίας τῆς Ορθοδοξίας.

Ioannis A. Papadopoulos
Ioannis Daniel

13. Εἰς μίαν παγκόσμιον κοινωνίαν, πρόσανατολισμένην εἰς τὸ «ἔχειν» καὶ τὸν ἀτομοκεντρισμόν, ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία προβάλλει τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐν Χριστῷ καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς, τὴν ἐλευθέρως σαρκουμένην εἰς τὴν καθημερινήν ζωήν ἐκάστου ἀνθρώπου διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ «ἔως ἐσπέρας» (Ψαλμ. ηγ', 23), διὰ τῶν ὅποιων οὗτος καθίσταται συνεργός τοῦ αἰωνίου Πατρός – «Θεοῦ ἐσμεν συνεργοί» (Α' Κορ. γ', 9) – καὶ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, «ὁ Πατήρ μου ἔως ἀρτὶ ἐργάζεται καγώ ἐργάζομαι» (Ιωάν. ε', 17). Η χάρις τοῦ Θεοῦ ἀγιάζει διὰ τοῦ Ἅγιου Πνεύματος τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ συνεργοῦντος τῷ Θεῷ ἀνθρώπου, ἀναδεικνύοντας τὴν ἐν αὐτοῖς κατάφασιν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Ἐντός αὐτοῦ τοῦ πλαισίου τοποθετεῖται καὶ ἡ χριστιανικὴ ἀσκησις, διαφέρουσα ωρικῶς ἀπό κάθε δυϊστικόν ἀσκητισμόν, ὁ ὅποιος ἀποκόπτει τὸν ἀνθρωπὸν ἀπό τὴν ζωήν καὶ ἀπό τὸν συνάνθρωπον. Η χριστιανικὴ ἀσκησις καὶ ἡ ἐγκράτεια, αἱ ὅποιαι συνδέουν τὸν ἀνθρωπὸν μὲ τὴν μυστηριακήν ζωήν τῆς Ἐκκλησίας, δέν ἀφοροῦν μόνον εἰς τὸν μοναχικὸν βίον, ἀλλά εἶναι χρονικοτεριστικόν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις αὐτῆς, ἀπτὴ μαρτυρίᾳ τῆς παρουσίας τοῦ ἐσχατολογικοῦ πνεύματος εἰς τὴν εὐλογημένην βιοτίην τῶν πιστῶν.

14. Αἱ ρίζαι τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως είναι πνευματικαὶ καὶ ἡθικαὶ, ἐνδιάθετοι εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστου ἀνθρώπου. Αὐτή ἡ κρίσις ἐπιδεινοῦται κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ἐξ αἰτίας τῶν ποικίλων διχασμῶν προκαλουμένων ἀπό ἀνθρώπινα πάθη, ὅπως ἡ πλεονεξία, ἡ ἀπληστία, ὁ ἐγωισμός, ἡ ἀρπακτικὴ διάθεσις καὶ ἀπό τὰς ἐπιπτώσεις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πλανήτου, ὡς ἡ κλιματικὴ ἀλλαγή, ἡ ὅποια πλέον ἀπειλεῖ εἰς μεγάλον βαθμόν τὸ φυσικόν περιβάλλον, τὸν κοινόν ἡμῶν «οἴκον». Η ρῆξις τῆς σχέσεως ἀνθρώπου καὶ κτίσεως εἶναι διαστρέβλωσις τῆς αὐθεντικῆς χρήσεως τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Η ἀντιμετώπισις τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον μετάνοιαν διὰ τὴν ἀμαρτίαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν φυσικῶν πόρων τοῦ πλανήτου, ἢτοι ωρικήν ἀλλαγήν νοοτροπίας καὶ συμπεριφορᾶς, ἀλλά καὶ ἀσκητισμόν, ὡς ἀντίδοτον εἰς τὸν καταναλωτισμόν, εἰς τὴν θεοποίησιν τῶν ἀναγκῶν καὶ εἰς τὴν κτητικήν στάσιν. Προϋποθέτει ἐπίσης καὶ τὴν μεγίστην εὐθύνην ἡμῶν νά παραδώσωμεν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς βιώσιμον φυσικόν περιβάλλον καὶ τὴν χρήσιν αὐτοῦ κατὰ θείαν βούλησιν καὶ εὐλογίαν. Εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καταφάσκεται ἡ δημιουργία καὶ ὁ ἀνθρωπὸς ἐνδυναμώνεται διὰ νά λειτουργῆ ὡς οἰκονόμος, φύλαξ καὶ «ἱερεύς» αὐτῆς, προσάγων ταύτην δοξολογικῶς τῷ Δημιουργῷ – «Τά Σά ἐκ τῶν Σῶν, Σοί προσφέρομεν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα» – καὶ καλλιεργῶν εὐχαριστιακήν σχέσιν μὲ τὴν κτίσιν. Η ὥρθόδοξος αὐτή εὐαγγελική καὶ πατερική προσέγγισις στρέφει ἐπίσης τὴν προσοχήν μας εἰς τὰς κοινωνικάς

Πολ. Β. Τσακίρης
Επίκουρη Καθηγητής
Φανταστικός Επίκουρης Καθηγητής

διαστάσεις και τάς τραγικάς ἐπιπτώσεις τῆς καταστροφής τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

VI. Η Εκκλησία ἐνώπιον τῆς παγκοσμιοποίησεως, ἀκραίων φαινομένων βίας και τῆς μεταναστεύσεως

15. Η σήγχρονος ιδεολογία τῆς παγκοσμιοποίησεως, η ὅποια ἐπιβάλλεται ἀθορύβως και ἔξαπλονται ραγδαίως, προκαλεῖ ἥδη ἰσχυρούς κλιματισμούς εἰς τὴν οἰκονομίαν και τὴν κοινωνίαν εἰς παγκοσμιον κλίμακα. Η ἐπιβολή τῆς ἔχει διημιουργήσει νέας μορφάς συστηματικής ἐκμεταλλεύσεως και κοινωνικής ἀδικιας, ἔχει σχεδιάσει τὴν σταδιακήν ἐξουδετέρωσιν τῶν ἐμποδίων τῶν ἀντιτιθεμενῶν ἑθνικῶν, θρησκευτικῶν, ιδεολογικῶν ἢ ἄλλων παραδόσεων και ἔχει ἥδη ὀδηγήσει εἰς τὴν ἀποδυναμισμὸν ἢ καὶ εἰς τὴν τελικὴν ἀποδόμησιν τῶν κοινωνικῶν κατακτήσεων, ὡπό τὸ πρόσχημα μᾶλιστα τῆς δῆθεν ἀναγκαίας ἀνασυγκροτήσεως τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, διευρύνουσα οὕτω τὸ χάσμα μεταξὺ πλουσίων και πτωχῶν, δυναμιτίζουσα τὴν κοινωνικὴν συνοχὴν τῶν λαῶν και ἀναρριπίζουσα νέας ἑστίας παγκοσμίων ἐντάσεων.

Η Ὁρθόδοξη Εκκλησία, ἐναντὶ τῆς ισοπεδωτικῆς και ἀπροσώπου ὅμιογενεοποίησεως, τὴν ὅποιαν προωθεῖ ἡ παγκοσμιοποίησις, ἀλλὰ και τῶν ἀκροτήτων τοῦ ἑθνοφυλετισμοῦ, εἰσηγεῖται τὴν προστασίαν τῆς ταυτότητος τῶν λαῶν και τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐντοπιότητος. Ως ἐναλλακτικόν ὑπόδειγμα διὰ τὴν ἐνότητα τῆς ἀνθρωπότητος προβάλλει τὴν ἀρθρωτὴν ὁργάνωσιν τῆς Εκκλησίας, ἐπί τῇ βάσει τῆς ισοτιμίας τῶν κατά τόπους Εκκλησιῶν. Η Εκκλησία ἀντιτίθεται εἰς τὴν προκλητικήν ἀπειλὴν διὰ τὸν σύγχρονον ἀνθρώπον και τὰς πολιτιστικὰς παραδόσεις τῶν λαῶν, τὴν ὅποιαν ἐμπερικλείει ἡ παγκοσμιοποίησις και ἡ ἀρχὴ τῆς «ἴδιονομίας τῆς οἰκονομίας» ἢ τοῦ οὐκονομισμοῦ, ἡ αὐτονόμησις δηλαδή τῆς οἰκονομίας ἀπό τὰς ζωτικάς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου και ἡ μετατροπή τῆς εἰς αὐτοσκοπόν, προτείνει δέ μιαν βιώσιμον οἰκονομίαν, τεθεμελιωμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εἰαγγελίου. Οὕτω, μέ πυξίδα τὸν Κυριακόν λόγον «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἀνθρωπος» (Λουκ. δ', 4), η Εκκλησία δέν συνδέει τὴν πρόσοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους μὲ μόνην τὴν ἀνοδὸν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἢ μέ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν.

16. Η Εκκλησία δέν ἀναμιγνύεται εἰς τὴν πολιτικήν, ἐν τῇ στενήῃ σημασίᾳ τοῦ ὅρου, ἀλλ' ὅμως ἡ μαρτυρία αὐτῆς εἶναι οὐσιαστικῶς πολιτική, ὡς μέριμνα διὰ τὸν ἀνθρώπον και τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν του. Ο λόγος τῆς Εκκλησίας ὑπῆρξε πάντοτε διακριτός και θά παραμείνῃ εἰς τὸ διηνεκὲς μία ὁφειλετική παρέμβασις ὑπέρ τοῦ ἀνθρωποῦ. Αἱ κατά τόπους Ὁρθόδοξοι Εκκλησίαι καλούνται σῆμερον νά οἰκοδομήσουν μίαν νέαν ἐποικοδομητικὴν συναλληλίαν μέ τὸ κρατικόν κράτος δικαίου εἰς τὸ νέον πλαίσιον τῶν διεθνῶν σχέσεων,

The image shows two handwritten signatures. On the left, the signature of Bartholomew I, Ecumenical Patriarch of Constantinople, is written in Greek and English. It reads "ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΑ ΜΕΓΑΛΟΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΑ ΜΕΓΑΛΟΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ". To the right, the signature of Cardinal Daniel DiNardo, USCCB, is written in English. It includes his name and the title "Cardinal, USCCB".

συμφώνως πρός τό βιβλικόν «Ἄπόδοτε τά του Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τά του Θεοῦ τῷ Θεῷ» (Ματθ. 13, 21). Η συναλληλία αὕτη δέον ὅπως διασώζῃ τήν ιδιοπροσωπίαν Ἐκκλησίας καὶ κράτους καὶ διασφαλίζῃ τήν ειλικρινή συνεργασίαν αὐτῶν ἐπ' ὀφελείᾳ τῆς προστασίας τῆς μοναδικῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἐντεῦθεν ἀπορρεόντων δικαιωμάτων αὐτού, ὡς καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

Τά δικαιώματα του άνθρωπου εύρισκονται σήμερον εις τό κέντρον τής πολιτικῆς ως άπαντησις εις τάς συγχρόνους κοινωνικάς καὶ πολιτικάς κρίσεις καὶ άνατροφώπας καὶ διά τήν προστασίαν τής έλευθερίας του άτόμου. Η πρόσσεγγιστις τῶν δικαιωμάτων του άνθρωπου ύπό τής Όρθοδόξου Έκκλησίας ἐπικεντρώνεται εις τόν κίνδυνον ἐκπτώσεως του άτομικοῦ δικαιώματος εις άτομοκεντρισμόν καὶ δικαιωματισμόν. Μία τοιαύτη ἐκτροπή λειτουργεῖ εις βάρος του κοινοτικοῦ περιεχομένου τής έλευθερίας, όδηγει εις τήν αὐθαίρετον μετατροπήν τῶν δικαιωμάτων εις εύδαιμονιστικάς διεκδικήσεις καὶ εις τήν ἀναγωγήν τής ἐπισφαλοῦς ταυτίσεως τής έλευθερίας μέ τήν ἀσυδοσίαν του άτόμου εις «οἰκουμενικήν ἀξίαν», ή όποια ύποσκάπτει τά θεμέλια τῶν κοινωνικῶν ἀξιῶν, τής οικογενείας, τής θρησκείας, του έθνους καὶ ἀπειλεῖ θεμελιώδεις ήθικάς ἀξίας.

‘Η δρθόδοξος λοιπόν κατανόησις τοῦ ἀνθρώπου ἀντιτίθεται τόσον εἰς τὴν ἀλαζονικήν ἀποθέωσιν τοῦ ἀτόμου καὶ τῶν δικαιωμάτων του, ὅσον καὶ εἰς τὴν ταπεινωτικήν καταρράκτωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου εἰς τὰς συγχρόνους γιγαντιαίας οὐκονομικάς, κοινωνικάς, πολιτικάς καὶ ἐπικοινωνιακάς δομάς. Η παράδοσις τῆς Θρθόδοξίας εἶναι ἀνεξάντλητος πηγή ζωτικῶν ἀληθειῶν διά τὸν ἀνθρωπόν. Οὐδεὶς ἔτιμησε τὸν ἀνθρωπόν καὶ ἐμερίμινησε δι' αὐτὸν τόσον, ὅσον ὁ Θεάνθρωπος Χριστός καὶ ἡ Ἔκκλησία Του. Θεμελιώδες ἀνθρώπινον δικαιώμα εἶναι ἡ προστασία τῆς ἀρχῆς τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ὑπό πάσας τὰς προοπτικάς αὐτῆς, ἥτοι τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, τῆς πίστεως, τῆς λατρείας καὶ ὅλων τῶν ἀτομικῶν καὶ συλλογικῶν ἐκφράσεων θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ δικαιώματος ἐκάστου πιστοῦ νά τελῆ ἀκαλύτως ἀπό οἰανδήποτε κρατικήν παρέμβασιν τὰ θρησκευτικά του καθήικοντα, καθώς καὶ τῆς ἐλευθερίας δημοσίας διδασκαλίας τῆς θρησκείας καὶ τῶν προϋποθέσεων λειτουργίας τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων.

17. Βιοῦμεν σήμερον ἔξαρσιν νοσηρῶν φαινομένων βίας ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ. Αἱ ἐκρηκτικὲς φονταμενταλισμοὺς εἰς τούς κόλπους τῶν θρησκειῶν κινδυνεύουν νά όδηγησουν εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀπόψεως ὅτι ὁ φονταμενταλισμός ἀνήκει εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ θρησκευτικοῦ φαινομένου. Η ἀλήθεια δημιουργεῖται ὅτι ὁ φονταμενταλισμός, ὡς «ζῆλος οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» (Ρωμ. 1, 2), ἀποτελεῖ ἔκφρασιν νοσηρᾶς θρησκευτικότητας. Ο ἀληθινὸς χριστιανός, κατά

fök. ♂ AD Fö. sp. fl. 10 apr. - 1964
fök. + d.a. 12 + pálmačák

τό πφωτυπον τού σταυρωθέντος Κυρίου, θυσιάζεται και δεν θυσιάζεται, καὶ διὰ τόν λόγον αυτον είναι ο αὐστηρότερος κριτής τού ὅποθενδηποτε προερχομένου φοντιμενταλισμού. Ο εἰλικρινής διαθρησκειακός διάλογος συμβαλλει εἰς τήν ἀνάπτυξιν ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, εἰς τήν προσθήτησιν τῆς εἰρήνης και τῆς καταλλαγῆς. Η Ἐκκλησία ἀγωνιζεται διὰ νά καταστησῃ αἰσθητοτέραν τήν «ἀνωθεν εἰρήνην» ἐπί τῆς γῆς. Η ἀληθινή ειρήνη δέν ἐπιτυγχάνεται μέ την δύναμιν τῶν διπλων, ἀλλα μόνον διὰ μέσου τῆς ἀγάπης, ητις «οὐ ζητεῖ τά ἔαυτῆς» (Α' Κορ. ιγ', 5). Το ἑλαιων τῆς πιστεως πρεπει νά χρησιμοποιήται διὰ νά ἀπαλυνη και νά θεραπεύη τάς παλαιάς πλιγάς τῶν ἀλλων και ὁχι νά ἀναρριπίζῃ νεας ἔστιας μίσους.

18. Η Ορθοδοξος Εκκλησία παρακυλουθει μέ πόνον και προσευχήν και καταγράφει τήν μεγαλην σύγχρονον ἀνθρωπιστικήν κρίσιν, τήν ἐπέκτασιν τῆς βίας και τῶν ἐνόπλων συρράξεων, τόν διαγμόν, τήν ἐκδίωξιν και τάς δολοφονίας μελών θρησκευτικών μειονοτίτων, τήν βιαίαν ἀπομάκρυνσιν οὔκογενειῶν ἀπό τάς ἔστιας των, τήν τραγωδίαν τῆς ἐμπορίας ἀνθρώπων, τήν παραβίασιν τῶν βασικῶν δικαιωμάτων ἀτόμων και λαϊων και τόν ἔξαναγκασμόν εἰς ἄλλαγήν πιστεως. Καταδικάζει ἀπεριφράστις τάς ἀπαγωγάς, τά βασανιστήρια, τάς εἰδεχθείς ἐκτελέσεις. Καταγγέλλει τήν καταστροφήν ναών, θρησκευτικών συμβόλων και μνημείων πολιτισμοῦ.

Η Ορθόδοξος Έκκλησία ἀνησυχεῖ ιδιαίτέρως διὰ τήν κατάστασιν τῶν χριστιανῶν και τῶν ἀλλων διωκομένων ἔθνων και θρησκευτικῶν μειονοτίτων τῆς Μεσης Ανατολῆς. Ειδικώτερον, ἀπευθύνει ἐκκλησιν πρός τάς κυβερνήσεις ἐν τή περιοχῇ, νά προστατεύσουν τούς χριστιανικούς πληθυνσιούς, τούς Ορθόδοξους, τούς Αρχαίους Ανατολικούς και τούς λοιπούς χριστιανούς, οι οποίοι ἐπεβίωσαν εἰς τό λίκνον τού Χριστιανισμού. Οι γηγενείς χριστιανοί και οι ἀλλοι πληθυνσιοί ἔχουν ἀπαράγραπτον δικαιοίαν νά παραμείνουν εἰς τάς χώρας αύτῶν ὡς πολίται με ίσα δικαιώματα.

Προτρέπομεν λοιπόν δλους τούς ἐμπλεκομένους, ἀνεξαρτήτως θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, νά ἐργάζονται διὰ τήν καταλλαγήν και διὰ τόν σεβασμον τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πρωτίστως δέ διὰ τήν προστασίαν τού θείου δωρου τῆς Ζωῆς. Πρέπει ό πόλεμος και ή αίματοχυσία νά τερματισθούν, νά ἐπικρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη, ὥστε νά ἐπανελθῃ ἡ εἰρήνη και νά καταστῇ ἐφικτή ἡ ἐπιστροφή τῶν ἐκδιωχθέντων εἰς τάς πατρογονικάς αύτῶν ἔστιας. Προσευχόμεθα διὰ τήν εἰρήνην και τήν δικαιοσύνην εἰς τάς δοκιμαζομένας χώρας τῆς Αφρικῆς, ὡς και εἰς τήν χειμαζομένην Οὐκρανίαν. Επαναλαμβάνομεν ἐν Συνόδῳ μετ' ἐμφάσεως τήν ἐκκλησιν πρός τούς ὑπευθύνους, νά διαπελευθερώσουν τούς δύο ἀπάχθεντας ἀρχιερείς εἰς τήν

fol. f. fol. f. fol. f. fol. f. fol. f. fol. f. fol. f.

fol. f. fol. f. fol. f. fol. f.

fol. f. fol. f. fol. f.

Συρίαν, Παῦλον Yazigi καὶ Ιωάννην İbrahim. Προσεπευχόμεθα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν πάντων τῶν ἐν ὁμηρίᾳ καὶ αἰχμαλωσίᾳ συνανθρώπων μας.

19. Τὸ σύγχρονον καὶ συνεχῶς ἐντεινόμενον προσφυγικὸν καὶ μεταναστευτικόν πρόβλημα, ὅφειλόμενον εἰς πολιτικούς, οἰκονομικούς καὶ κλιματολογικούς λόγους, εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ παγκόσμιου ἐνδιαφέροντος. Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀντιμετώπισε πάντοτε καὶ ἀντιμετωπίζει συνεχῶς τοὺς δεδιωγμένους, τοὺς ἐν κινδύνῳ καὶ ἐν ἀνάγκαις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν λόγων τοῦ Κυρίου «ἐπείναστα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἡμην, καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἡμην, καὶ ἥλθετε πρός με» (Ματθ. κε', 35-36) καὶ «ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὃσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. κε', 40). Καθ' ὅλην τὴν ἱστορικήν αὐτῆς πορείαν ἡ Ἐκκλησία εὑρίσκετο εἰς τὸ πλευρόν τῶν «κοπιώντων καὶ πεφορτισμένων» (Ματθ. ια', 28). Αείποτε ἡ ἐκκλησιαστικὴ φιλανθρωπία δέν περιωρίζετο ἀπλῶς εἰς τὴν περιστασιακήν ἀγαθοεργίαν πρός τὸν ἐνδεῆ καὶ τὸν πάσχοντα, ἀλλά ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν ἀπάλειψιν τῶν αἰτίων, τὰ ὅποια δημιουργοῦν τά κοινωνικά προβλήματα. Τὸ «ἔργον διακονίας» τῆς Ἐκκλησίας (Ἐφεσ. δ', 12) ἀναγνωρίζεται ὑπό πάντων.

Ἀπευθύνομεν λοιπόν ἔκκλησιν πρωτίστως πρός τοὺς δυναμένους νά ἄρουν τάς αἰτίας τῆς δημιουργίας τῆς προσφυγικῆς κρίσεως νά λάβουν τάς δεούσας θετικάς ἀποφάσεις. Καλούμεν τάς πολιτικάς ἀρχάς, τοὺς Ὁρθοδόξους πιστούς καὶ τοὺς λοιπούς πολίτας τῶν χωρῶν, εἰς τάς ὅποιας κατέφυγον καὶ συνεχίζουν νά καταφεύγουν οἱ πρόσφυγες, νά παράσχουν εἰς αὐτούς πᾶσαν δυνατήν βοήθειαν, ἀκόμη καὶ ἐκ τοῦ ἴδιου ὑστερήματος.

VII. Η Εκκλησία: μαρτυρία ἐν διαλόγῳ

20. Η Ἐκκλησία ἐπιδεικνύει εὐαισθησίαν ἐναντὶ ἑκείνων, οἱ ὅποιοι διέκοψαν τὴν μετ' αὐτῆς κοινωνίαν καὶ ἐνδιαφέρεται δι' ὃσους δέν κατανοοῦν τὴν φωνήν της. Ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῆς ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ζῶσαν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, μετατρέπει εἰς συγκεκριμένας πράξεις τὴν θείαν Οἰκονομίαν δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς μέσων, διὰ τὴν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας, ἐν τῇ ἀκριβείᾳ τῆς ἀποστολικῆς πίστεως. Υπό τό πνεῦμα αὐτό τῆς κατανοήσεως τοῦ χρέους μαρτυρίας καὶ προσφορᾶς, ἡ Ὁρθόδοξη Εκκλησία ἀνέκαθεν προσέδιδε μεγάλην σῆμασίαν εἰς τὸν διάλογον, ἰδιαιτέρως δέ εἰς ἑκείνον μέ τούς ἐτεροδόξους χριστιανούς. Διὰ μέσου τοῦ διαλόγου αὐτοῦ, ὁ λοιπός χριστιανικός κόσμος γνωρίζει πλέον καλύτερα τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὴν γνησιότητα τῆς παραδόσεως αὐτῆς. Επίσης γνωρίζει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Εκκλησία οὐδέποτε ἀπεδέχθη τὸν θεολογικόν μινψαλισμόν ἢ τὴν

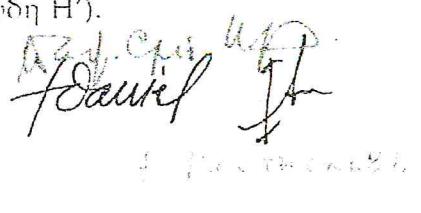
F. K. P. J. D. T. F. G. H. A. M. E. R. H. P. J. H.
f. k. p. J. D. T. F. G. H. A. M. E. R. H. P. J. H.
+ rastiscaitv
14

ἀμφισβήτησιν τῆς δογματικής παραδόσεως καὶ του εὐαγγελικοῦ ἥθους τῆς. Οἱ διαχριστιανικοὶ διάλογοι ἐλειτούργησαν ὡς εὑκαιρίᾳ διὰ τὴν Ορθοδοξίαν, διὰ νὰ ἀναδειξῃ τὸ σέβας πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων καὶ διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν τῆς γνησίας παραδόσεως τῆς μᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἑκκλησίας. Οἱ ύπό τῆς Ορθοδοξίου Ἑκκλησίας διεξαγόμενοι διάλογοι οὐδέποτε εσήμαιναν, οὔτε τημαίνουν καὶ δὲν προσιεῖται νὰ σημάνουν ποτέ οἰονδήποτε συμβίβασμόν εἰς ζητήματα πιστεως. Οἱ διάλογοι αὗτοί εἶναι μαρτυρία περὶ τῆς Ορθοδοξίας, ἐδραζομένη ἐπὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος «Ἐρχου καὶ ἵδε» (Ιωάν. α', 46), ὅτι «ὁ Θεός ἀγάπην ἔστιν» (Α' Ιωαν. δ', 8).

Τύπο τὸ πνεῦμα αυτό, ἡ ανὰ τὴν οἰκουμενικὴν Ορθοδοξίαν Ἑκκλησία, οὐσα ἡ ἐν Χριστῷ φανέρωσις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, βιοὶ τὸ ὅλον μνητήριον τῆς θείας Οἰκουμενίας εἰς τὴν μιστηριακὴν ζωὴν αὐτῆς, με ἐπικεντρων πάντοτε τὴν θείαν Εὐχαριστίαν, ἐν τῇ ὅποιᾳ προσφέρει εἰς ἡμᾶς ωὐχὶ τροφήν ἐπίκηρον καὶ φθαρτήν, ἀλλ' αὐτό τὸ ζωήρρυτον Δεσποτικὸν Σῶμα, «τὸν οὐρανιὸν ἄρτον», «ὅς ἐστί φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μῆ ἀποθανεῖν, πλλατές ζῆν ἐν Θεῷ διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ, καθαρτήριον ἀλεξίκακον» (Ιγνατίου Λαντιωχείας, Πρός Εφεσίους, Κ'. PG 5, 756). Η θεία Εὐχαριστία ἀποτελεῖ τὸν ἐσωτατὸν πυρήνα καὶ τῆς συνοδικῆς λειτουργίας τοῦ ἑκκλησιαστικοῦ σωματος, καθὼς καὶ τὴν αιθεντικὴν βεβαίωσιν τῆς Ορθοδοξίας τῆς πιστεως τῆς Ἑκκλησίας, ὡς διακηρύττει καὶ ὁ ἄγιος Ειρηναῖος Λυώνος: «Ἡμῶν δέ σύμφωνος ἡ γνῶμη (= διδασκαλία) τῆς Εὐχαριστίας, ἡ δέ Εὐχαριστία βεβαιοῖ τὴν γνώμην» (Κατά αἰρέσεων Δ', 18. PG 7, 1028).

Εὐαγγελιζόμενοι, λοιπόν, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ὅλον τὸν κόσμον καὶ «κηρύττοντες ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἀφεσιν ἀμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη» (Λουκ. κε', 47), ἔχομεν χρέος νὰ παραθέτωμεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πάσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὄμοιογοντες ἐν ὅμονοιᾳ «Πατέρα, Υἱόν καὶ Αγίου Πνεύμα, Τριάδα ὄμοιούσιον καὶ ἀχωριστὸν». Ταῦτα ἀπειθήνοντες ἐν Συνόδῳ πρὸς τὰ ἀνὰ τὸν κόσμον τέκνα τῆς Αγιωτάτης Ορθοδόξου ἡμῶν Ἑκκλησίας καὶ πρὸς τὴν οἰκουμενὴν πάσαν, ἐπόμενοι τοῖς ἀγίοις Πατραῖς καὶ τοῖς συνοδικοῖς θεσπίσμασι πιρός διαφύλαξιν τῆς πατροπαραδοτού πίστεως καὶ πρὸς «ἀνάληψιν χριστογένθείας» εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ζωὴν ἡμῶν, ἐπ' ἐλπίδι τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως», δοξολογοῦμεν τὴν τρισυπόστατον Θεοτικτα ἀσμασιν ἐνθέοις:

«Πάτερ Παντοκράτορε καὶ Λόγε καὶ Πνεύμα, τρισὶν ἐνιζομένη ἐν ὑποστάσεσι φύσις. Υπερούσιε καὶ Υπέρθεε, εἰς σέ βεβαπτίσμεθα καὶ σέ εὐλογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰώνας» (Κανων τοῦ Πάταγα, φδη Η').

fol. 15
tόκιον της Αγίας Εκκλησίας

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, Πρόεδρος

† ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος

† ὁ Τερρασσολύμων Θεόφιλος

† Κωνσταντίνος Επίσκοπος Ασδούραιος
† Θεόδωρος Αλεξανδρείας
† Θεόφιλος Τερρασσολύμων

† ὁ Σερβιας Εἰρηναῖος

† St. Sava Serbian

† ὁ Ρουμανιας Δανιηλ

† Daniel al Romaniei

† ὁ Νέας Ιουστινιανῆς καὶ πάσῃς Κύπρου Χρυσόστομος

† St. Kyprianus Chrysostomos

† ὁ Αθηνῶν καὶ πάσῃς Ἑλλάδος Τερόνυμος

† St. Athanasius Greekorum

† ὁ Βαρσοβιας καὶ πάσῃς Πολωνιας Σάββας

† St. Sabas Poloniensis

† ὁ Τιράνων καὶ πάσῃς Αλβανίας Αναστάσιος

† St. Anastasius i Tiranë

† ὁ Πρέσοβ καὶ πάσῃς Τσεχίας καὶ Σλοβακίας
Ραστισλάβ

† St. Prokopius et Bohemorum et Slovákorum

Αντιπροσωπεία Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

† ὁ Καψελίας καὶ πάσῃς Φιλλανδίας Λέιων

† ὁ Ταλλίνης καὶ πάσῃς Έσθονίας Στέφανος

† ὁ Γερων Περγαμον Ιωάννης

† ὁ Γέρων Αμερικής Δημήτριος

† ὁ Γερμανίας Αύγουστίνος

† ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

† ὁ Ντένβερ Ησαΐας

† ὁ Ατλάντας Άλέξιος

† ὁ Πριγκηποννήσων Ιάκωβος

† ὁ Προυκοννήσου Ιωσήφ

† ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων

† ὁ Γαλλίας Εμμανουὴλ

f. K. S.

- † ὁ Δαρδανελλίων Νικήτας
† ὁ Ντητρόϊτ Νικόλαος
† ὁ Ἅγιον Φραγκίσκου Γεράσιμος
† ὁ Κισάμου καὶ Σελίνου Ἀμφιλόχιος
† ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος
† ὁ Σηλυβρίας Μάξιμος
† ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀμφιλόχιος
† ὁ Διοκλείας Κάλλιστος
† ὁ Τεραπόλεως Ἀντώνιος, ἐπί κεφαλῆς τῶν Οὐκρανῶν Ὁρθοδόξων ἐν
ΗΠΑ
† ὁ Τελμησσοῦ Ἰώβ
† ὁ Χαριούπόλεως Ἰωάννης, ἐπί κεφαλῆς τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας τῶν
ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ὁρθοδόξων Παροικιῶν Ρωσσικῆς Παραδόσεως
† ὁ Νύσσης Γρηγόριος, ἐπί κεφαλῆς τῶν Καρπαθορράσσων Ὁρθοδόξων ἐν
ΗΠΑ

Ἀντιπροσωπεία Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

- † ὁ Γέρων Λεοντοπόλεως Γαβριήλ
† ὁ Ναΐρομπι Μακάριος
† ὁ Καμπάλας Ἰωνᾶς
† ὁ Ζιμπάμπουε καὶ Ἀγκόλας Σεραφείμ
† ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος
† ὁ Τριπόλεως Θεοφύλακτος
† ὁ Καλῆς Ἐλπίδος Σέργιος
† ὁ Κυρήνης Ἀθανάσιος
† ὁ Καρθαγένης Ἀλέξιος
† ὁ Μουάνζας Ιερώνυμος
† ὁ Γουϊνέας Γεώργιος
† ὁ Ἐρμούπόλεως Νικόλαος
† ὁ Εἰρηνουπόλεως Δημήτριος
† ὁ Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας Δαμασκηνός
† ὁ Ἀκιρας Νάρκισσος
† ὁ Πτολεμαΐδος Ἐμμανουὴλ

f. K. f.

† ο Καμερούν Γρηγόριος
† ο Μέμφιδος Νικόδημος
† ο Κατάγκας Μελετίος
† ο Μπραζαβίλ και Γκαμπόν Παντελεήμον
† ο Μπουρούντι και Ρουάντας Ιννοκέντιος
† ο Μοζαμβίκης Χρυσόστομος
† ο Νιέρι και Όρους Κένυας Νεοφύτος

Αντιπροσωπεία Πατριαρχείου Ιεροσολύμων

† ο Φιλαδελφείας Βενέδικτος
† ο Κωνσταντίνης Λρισταρχος
† ο Ιορδάνου Θεοφύλακτος
† ο Ανθηδώνος Νεκτάριος
† ο Πέλλης Φιλούμενος

Αντιπροσωπεία Έκκλησίας Σερβίας

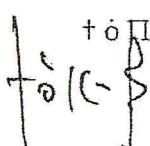
† ο Αχριδος και Σκοπιων Ιωάννης
† ο Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας Αμφιλόχιος
† ο Ζάγκρεμπ και Λιουμπλιάνας Πορφυρίος
† ο Σιρμίου Βασίλειος
† ο Βουδιμίου Λουκιανός
† ο Νέας Γιρατσάνιτσας Λογγίνος
† ο Μπάτσκας Ειριγναίος
† ο Σβιργκιόνου και Τούζλας Χρυσόστομος
† ο Ζιτούς Ιουστίνος
† ο Βρανίων Παχώμιος
† ο Σουμαδίας Ιωάννης
† ο Μπρανιτσέβου Ιγνάτιος
† ο Δαλματίας Φωτιος
† ο Μπίχατς και Πέτροβατς Αθανάσιος
† ο Νίκσιτς και Βουδίμλιε Ιωαννίκιος
† ο Ζαχούμιου και Έρζεγοβίνης Γρηγόριος
† ο Βαλιέβου Μιλούτιν

↓
K. J.

† ὁ ἐν Δυτικῇ Ἀμερικῇ Μάξιμος
† ὁ ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ Νέᾳ Ζηλανδίᾳ Εἰρηναῖος
† ὁ Κρούσεβατς Δαυΐδ
† ὁ Σλαυονίας Ιωάννης
† ὁ ἐν Αὔστριᾳ καὶ Ελβετίᾳ Ανδρέας
† ὁ Φραγκφούρτης καὶ ἐν Γερμανίᾳ Σέργιος
† ὁ Τιμοκίου Ιλαρίων

Ἀντιπροσωπεία Έικκλησίας Ρουμανίας

† ὁ Ιασίου καὶ Μολδαβίας καὶ Μπουκοβίνης Θεοφάνης
† ὁ Σιμπίου καὶ Τρανσυλβανίας Λαυρέντιος
† ὁ Βάντ, Φελεάκ καὶ Κλούζ καὶ Κλούζ, Άλμπας, Κρισάνας καὶ
Μαραμούρες Ανδρέας
† ὁ Κραϊόβας καὶ Όλτενίας Εἰρηναῖος
† ὁ Τιμισοάρας καὶ Βανάτου Ιωάννης
† ὁ ἐν Δυτικῇ καὶ Νοτίῳ Εύρωπῃ Ιωσήφ
† ὁ ἐν Γερμανίᾳ καὶ Κεντρικῇ Εύρωπῃ Σεραφείμ
† ὁ Τιργοβιστίου Νίκφων
† ὁ Άλμπα Ιούλια Εἰρηναῖος
† ὁ Ρώμαν καὶ Μπακάου Ιωακείμ
† ὁ Κάτω Δουνάβεως Κασσιάνός
† ὁ Άραντ Τιμόθεος
† ὁ ἐν Ἀμερικῇ Νικόλαος
† ὁ Όραντεα Σωφρόνιος
† ὁ Στρεχαΐας καὶ Σεβερίνου Νικόδημος
† ὁ Τουλσέας Βησσαρίων
† ὁ Σαλάζης Πετρώνιος
† ὁ ἐν Ούγγαρίᾳ Σιλουανός
† ὁ ἐν Ιταλίᾳ Σιλουανός
† ὁ ἐν Ισπανίᾳ καὶ Πορτογαλίᾳ Τιμόθεος
† ὁ ἐν Βορείῳ Εύρωπῃ Μακάριος
† ὁ Πλοεστίου Βαρλαάμ, Βοηθός παρά τῷ Πατριάρχῃ

† ὁ Λοβιστέου Αιμιλιανος, Βοηθός παρά τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ριμνικίου
† ὁ Βυκίνης Ἰωάννης Κασσιανός, Βοηθός παρά τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ ἐν
Ἀμερικῇ

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Κύπρου

† ὁ Πάφου Γεώργιος
† ὁ Κιτίου Χρυσόστομος
† ὁ Κυρηνείας Χρυσόστομος
† ὁ Λεμεσού Αθανάσιος
† ὁ Μόρφου Νεόφυτος
† ὁ Κανυσταντίας - Ἀμυοχώστου Βασίλειος
† ὁ Κύκκου καὶ Τηλλυρίας Νικηφόρος
† ὁ Ταμιασοῦ καὶ Ορεινῆς Ἡσαΐας
† ὁ Τριμυθούντος καὶ Λεικάρων Βαρνάβας
† ὁ Καρπασίας Χριστοφόρος
† ὁ Αρσινόης Νεκτάριος
† ὁ Λμιαθούντος Νικόλαος
† ὁ Λήδρας Επιφάνιος
† ὁ Χύτρων Λεόντιος
† ὁ Νεαπόλεως Πορφύριος
† ὁ Μεσπιορίας Γρηγόριος

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Έλλαδος

† ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
† ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
† ὁ Ηλείας Γερμανός
† ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Αλέξανδρος
† ὁ Αρτης Ἰγνάτιος
† ὁ Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος καὶ Σουφλίου Δαμιανκηνός
† ὁ Νικαίας Αλέξιος
† ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου Ιερόθεος
† ὁ Σάμου καὶ Ικαρίας Εύσέβιος
† ὁ Καστορίας Σεραφείμ

{
} K.

† ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος
† ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
† ὁ Υδρας, Σπετσών καὶ Αιγίνιης Ἐφραίμ
† ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Θεολόγος
† ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
† ὁ Αλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος
† ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρούπόλεως Βαρνάβας
† ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
† ὁ Ἰλίου, Αχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως Αθηναγόρας
† ὁ Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης Ιωάννης
† ὁ Νέας Ιωνίας καὶ Φιλαδελφείας Γαβριὴλ
† ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Χρυσόστομος
† ὁ Τερισσού, Αγίου Όρους καὶ Αρδαμερίου Θεόκλητος

Αντιπροσωπεία Έκκλησίας Πολωνίας

† ὁ Λούτζ καὶ Πόζναν Σίμων
† ὁ Λούμπλιν καὶ Χέλμ Άβελ
† ὁ Μπιαλύστοκ καὶ Γκντάνσκ Ιάκωβος
† ὁ Σιεμιατίτσε Γεώργιος
† ὁ Γκορλίτσε Παΐσιος

Αντιπροσωπεία Έκκλησίας Αλβανίας

† ὁ Κορυτσᾶς Ιωάννης
† ὁ Αργυρόκαστρου Δημήτριος
† ὁ Απολλωνίας καὶ Φίερ Νικόλαος
† ὁ Έλμπασάν Αντώνιος
† ὁ Αμαντίας Ναθαναήλ
† ὁ Βύλιδος Ἀστιος

Αντιπροσωπεία Έκκλησίας Τσεχίας καὶ Σλοβακίας

† ὁ Πράγας Μιχαήλ
† ὁ Σούμπερκ Ήσαΐας

† ὁ Έλβετίας Ιερεμίας, ἐπί κεφαλῆς τῆς Πανορθοδόξου Γραμματείας τῆς Αγίας
καὶ Μεγάλης Συνόδου

{ K. P.

Επίσκεψη Καθολικών.